П Р О Т О К О Л № 1

от проведено на 24.01.2023 г. в Зала № 1 на Областна администрация – Русе заседание на Постоянно действаща областна комисия „Военни паметници“

Заседанието беше открито от г-н Анатоли Станев, областен управител на област Русе. След кратко приветствие той уведоми присъстващите, че с Решение на Министерски съвет № 739 от 6 октомври 2022 г. е създаден Национален инициативен комитет за честването на 110 години от Балканските войни (1912-1913 г.) през 2022 и 2023 г. Той уточни, че съгласно получено в Областна администрация – Русе писмо с изх. № 14-10-9 от 19.12.2022 г. от г-н Димитър Стоянов, министър на отбраната, един от основните акценти при отбелязването на годишнината ще бъде поставен върху ремонта и възстановяването на военни паметници на загиналите и участниците в Балканските войни, като конкретните предложенията за ремонт следва да бъдат изпратени в Министерство на отбраната не по-късно от 31 януари 2023 г.

По точка 2 от дневния ред г-н Станев прикани присъстващите преди разглеждане на постъпилите от кметове на общини предложения за ремонт на военни паметници, свързани с Балканските войни, да се произнесат със становище относно основателността за включването в актуализирания през 2022 г. областен регистър на военните паметници в област Русе на следните 6 паметника, предложени от Община Иваново и Община Русе:

1. „Паметник на загиналите в освободителните войни от с. Пиргово“ в с. Пиргово, община Иваново;

2. „Паметник на загиналите в Отечествената война Димитър Д. Ръждов и Атанас Хр. Мангов – 1944 г.“ в с. Пиргово, община Иваново;

3. „Паметник на загиналите в Междусъюзническата война 1913 г. и Първата световна война 1914-1918 г.“ в с. Червен, община Иваново;

4. „Паметник на загиналите в Първата Балканска война – 1912 г.“ в с. Червен, община Иваново;

5. „Паметник на загинали в Балканските войни“ в с. Тръстеник, община Иваново;

6. „Паметник на моряка“ в гр. Русе, община Русе.

При проведената по темата дискусия арх. Мария Костадинова, член на Съюза на архитектите в България – дружество Русе, предложи на представителите на общините при бъдещо изготвяне на анкетните карти към военните паметници местоположението на паметника да бъде определяно възможно най-точно (*GPS координати, улица № и др.*) с цел запазване на информацията за бъдещите поколения. Отправеният призив беше подкрепен от г-жа Кристина Алексова, старши експерт в Министерство на отбраната (МО), която уточни, че подобна информация би била изключително полезна за точно локализиране на паметниците в подготвяната в момента интерактивна карта към националния регистър на военните паметници в страната.

След края на дискусията по точка 2 от дневния ред всички присъстващи на заседанието членове на комисията единодушно изразиха становище, че и шестте паметника отговарят на изискванията за военен паметник, съгласно Закона за военните паметници.

По точка 3 от дневния ред г-н Анатоли Станев предложи за разглеждане от комисията постъпилите от кметове на общини предложения за ремонт на военни паметници, свързани с Балканските войни. Той представи на членовете на комисията постъпилите предложения:

- От **Община Борово** – изпратени две предложения за ремонт на:

1. *„Паметник на загиналите в Балканската, Първата и Втората световни войни“* в с. Екзарх Йосиф, община Борово, включен в областен регистър на военните паметници под № 4 – необходима сума за възстановяване на паметника съгласно ориентировъчна Количествено-стойностна сметка (КСС), изпратена от кмета на Община Борово – 3 609,96 лв. с ДДС;

2. *„Паметник на загиналите във войните 1912-1918 г. и 1944-1945 г.“* в с. Горно Абланово, община Борово, включен в областен регистър на военните паметници под № 7 – необходима сума за възстановяване на паметника съгласно ориентировъчна КСС, изпратена от кмета на Община Борово – 5 266,10 лв. с ДДС;

- От **Община Иваново** – изпратено едно предложение за ремонт на *„Паметник на загиналите във войната 1912-1918 г.“* в с. Щръклево, община Иваново, включен в областен регистър на военните паметници под № 54 – необходима сума за възстановяване на паметника съгласно КСС, изпратена от кмета на Община Иваново – 13 629,60 лв. с ДДС;

- От **Община Русе** – изпратени две предложения за ремонт на:

1. „*Паметник на загиналите войници в Балканската и Първата световна война от кв. Долапите*“ в двора на църквата „Архангел Михаил“, кв. Долапите, гр. Русе, включен в областен регистър на военните паметници под № 57 – необходима сума за възстановяване на паметника съгласно КСС, изпратена от заместник-кмета на Община Русе – 2 132,22 лв. с ДДС;

2. „*Паметник в чест на падналите в Балканската и Първата световна война Басарбовци от с. Басарбово*“ в с. Басарбово, община Русе, включен в областен регистър на военните паметници под № 58 – необходима сума за възстановяване на паметника съгласно КСС, изпратена от заместника-кмета на Община Русе – 9 895,51 лв. с ДДС;

- От **Община Ценово** – изпратено едно предложение за ремонт на *„Паметник на загиналите в Балканската, Междусъюзническата и Първата световна война от с. Караманово“* в с. Караманово, община Ценово, включен в областен регистър на военните паметници под № 89 – необходима сума за възстановяване на паметника съгласно КСС, изпратена от кмета на Община Ценово - 8 724,00 лв. с ДДС;

При проведената по точка 3 от дневния ред дискусия г-н Георги Великов, заместник-кмет на Община Две могили обърна внимание на представителите на общините, изпратили предложения за ремонт на военни паметници, за необходимостта при осъществяване на ремонтните дейности да се запази в максимална степен автентичния вид на съответния паметник.

Г-жа Кристина Алексова, старши експерт към МО, напомни на останалите членове на комисията, че през 2022 г. с Постановление на Министерски съвет по бюджетите на общините от различните областни центрове са разпределени 300 000 лв., от които за ремонт на военни паметници в област Русе са отпуснати приблизително 20 000 лв. разпределени между общините Ветово, Две могили, Сливо поле, Русе и Ценово. Тя уведоми присъстващите, че в бюджета за настоящата година отново е предвидено между областите в страната да бъде разпределена сумата от 300 000 лв. и изрази съмнение във възможността да бъдат удовлетворени всички отправени през настоящата година от общините в област Русе предложения за ремонт на военни паметници (на обща стойност близо 43 300 лв.), въпреки че и шестте предложени паметника отговарят на критериите за финансиране. Също така тя призова общините, ако имат финансова възможност да отделят средства от бюджетите си за подпомагане осъществяването на необходимите дейности по възстановяване на паметниците.

Присъстващите на заседанието представители на общините Иваново, Русе и Ценово заявиха, че с оглед състоянието, в което се намират посочените от тях паметници, подържат отправените предложения.

Въз основа на проведената дискусия всички присъстващи на заседанието членове на комисията единодушно заявиха, че одобряват подадените от Общините предложения за ремонт на военни паметници, свързани с Балканските войни.

С оглед станалите разисквания членовете на Постоянно действаща областна комисия „Военни паметници“ взеха следните

Р Е Ш Е Н И Я :

1. **Приема** направените през 2022 г. промени в Областен регистър на военните паметници, с които в регистъра са добавени нови шест военни паметника:
   1.1. „Паметник на загиналите в освободителните войни от с. Пиргово“ в с. Пиргово, община Иваново;
   1.2. „Паметник на загиналите в Отечествената война Димитър Д. Ръждов и Атанас Хр. Мангов – 1944 г.“ в с. Пиргово, община Иваново;
   1.3. „Паметник на загиналите в Междусъюзническата война 1913 г. и Първата световна война 1914-1918 г.“ в с. Червен, община Иваново;
   1.4. „Паметник на загиналите в Първата Балканска война – 1912 г.“ в с. Червен, община Иваново;
   1.5. „Паметник на загинали в Балканските войни“ в с. Тръстеник, община Иваново;
   1.6. „Паметник на моряка“ в гр. Русе, община Русе.

   Гласували: За – 18, Против – 0, Въздържали се – 0.

2. **Одобрява** подадените от общините предложения за ремонт на военни паметници свързани с Балканските войни за изпращане до Министерство на отбраната.
   2.1. „Паметник на загиналите в Балканската, Първата и Втората световни войни“ в с. Екзарх Йосиф, община Борово;
   2.2. „Паметник на загиналите във войните 1912-1918 г. и 1944-1945 г.“ в с. Горно Абланово, община Борово;
   2.3. „Паметник на загиналите във войната 1912-1918 г.“ в с. Щръклево, община Иваново;
   2.4. „Паметник на загиналите войници в Балканската и Първата световна война от кв. Долапите“ в двора на църквата „Архангел Михаил“, кв. Долапите, гр. Русе;
   2.5. „Паметник в чест на падналите в Балканската и Първата световна война Басарбовци от с. Басарбово“ в с. Басарбово, община Русе;
   2.6. „Паметник на загиналите в Балканската, Междусъюзническата и Първата световна война от с. Караманово“ в с. Караманово, община Ценово.

   Гласували: За – 18, Против – 0, Въздържали се – 0.

След изчерпването на дневния ред г-н Анатоли Станев благодари на всички за присъствието и ангажираността им по обсъжданите теми и закри заседанието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЛ: **/П/**

АНАТОЛИ СТАНЕВ
Областен управител на област Русе